

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšla vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. Miselnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petčrtvice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede sptraj. — Ne zaprete reklamacije so poštnine proste.

Zaupni shod v Mariboru.

Pretečeno nedeljo, dne 30. oktobra, so se zbrali zaupniki Vseslovenske ljudske stranke, pred vsem seveda udje Kmečke zveze, iz celega Slovenskega Štajerja v Mariboru, da sprejmejo natančno poročilo o pogajanjih in vladnih predlogih za delamoznost štajerskega deželne zboru.

Vsi govorniki so izražali svoje prepričanje, da je Slovenski klub štajerskih deželnih poslancev ravnal popolnoma pravilno, ko je odklonil vladne predloge kot nezadostne in nesprejemljive. Na gospodarskem polju se vlada in Nemci sploh nočejo poboljšati v svojem nastopanju proti Slovincem, na šolskem polju pa je bila ponudba samo enega zastopnika Slovincem v deželnem šolskem svetu, ki pa bi niti z vladnimi udi ne imel večine, kratkoma nezadovoljiva. Med velikim navdušenjem se je od vseh govornikov naročalo poslancem, naj vstrajajo v obstrukciji, dokler Nemci in vlada ne bodo začeli upoštevati Slovincem in njihovih upravičenih zahtev.

Govorili so: dež. glavarja namestnik, dr. Jančič iz Kozjega, odvetnik dr. Leskovar iz Maribora, vikar Preglej iz Konjice, poslanec Novak iz Slovenske Bistrice, poslanec Vrečko iz Ponikve, profesor Majcen iz Krčevine, tajnik Kramberger iz St. Lenarta v Slov. gor., posestnik Meško iz Polenšaka, posestnik Kumer iz Šmartina pri Vurbergu in poslanec dr. Korošec.

Predsedoval je shodu ter večkrat posegel v razpravo predsednik Kmečke zveze, državni in deželni poslanec Roškar. Soglasno se je po dveipolurni razpravi sprejela naslednja resolucija:

Shod slovenskih zaupnikov iz Spodnjega Štajerja, zbran dne 30. oktobra v Mariboru, odločno zavrača vse napade na slovenske poslance zaradi njih taktike v deželni zbornici kot popolnoma neosnovane ter izjavlja, da so se ti poslanci po vsej pravici postavili samo v bran zoper neprimerno zapostavljanje Slovincem, ki se kaže n. pr. v tem, da od 20 milijonskih izdatkov za človekoljubne, zdraviliščne, narodno-gospodarske in deželno-upravne potrebe ne pride niti 1 milijon na Slovenski Štajer; da v deželnem

šolskem svetu ni nobenega zastopnika slovenskega ljudstva; da si Nemci vzdržujejo s skupnim denarjem nad 20 meščanskih šol, a Slovincem ne dovolijo nobene; da je med deželnimi uradniki komaj 4% Slovincem; da na 8 spodnještajerskih zdraviliščnih zavodih ni pripuščten noben Slovenec kot zdravnik; da se dobava za deželne zavode oddaja edino le Nemcem itd. itd.

Stoječ na načelnem stališču, da si najsvoje kulturne in gospodarske zadeve vsak narod sam upravlja, vzame zaupni shod poročilo deželnih poslancev z odobravanjem na znanje ter jim izreka glede dosedanjega postopanja popolno zaupanje.

Vse proti kmetu.

Tudi starim ljudem se bo težko spominjati, da bi bilo v javnosti kedaj toliko sovraštva proti kmečkemu prebivalstvu in tako odkrito izraženega kakor ravno zadnji čas. Ne le, da se ponavljajo v vseh liberalnih in socialno-demokratskih taborih stara razgaljenja, da je kmečki stan nerazsodna masa, da nima nobenega smisla za napredek, ampak vsa silna strast nasprotstva se izliva sedaj v nov klie: Kmet je kriv današnje draginje, kmet nas odira s svojimi pridelki!

Narodno-gospodarska politika, ki so jo zasledovali poslanci kmečkega prebivalstva v zadnjih letih, je res povzročila, da so se cene poljedelskih pridelkov nekoliko dvignile. To zvišanje pa so porabili medkupeci in oni, ki že potom obrta in trgovstva spravljajo kmečke pridelke na svetovni trg, v špekulacijo za svoj lastni žep. Neprimerno in neopravičeno so povišali cene vsem predmetom, koje so dobili s kmetov v prvotni ali pa predelani obliki. Tukaj tiči pravi vzrok draginje! Kmet pri nekaterih pridelkih komaj pri sedanjih cenah pride na pridelovalne stroške, pri mnogih pridelkih pa še vedno dela z izgubo. Njemu se ne more in ne sme očitati, da odira druge stanovne s cenami svojih pridelkov, da je on kriv sedanje draginje!

Toda nasprotstvo ne vpraša za to, ali ima ali nima zadostnih razlogov. Draginja je samo povod, da si daje politika starih kmečkih nasprotnikov, liberalcev in socialnih demokratov, drugo obleko. Kje je liberalce, kje socialdemokrat doma? V mestih in tovarnah. Med kmete ne moreta prav prodreti, ker je mišljenje kmetov v verskih in gospodarskih rečeh, pri nas tudi narodnih, popolnoma različno od mišljenja v mestih in okoli tovarn. Kmet je resen in veren, mešan domišljav in neveren; kmet prideluje, mešan zavziva. Prav je prišla sedaj liberalnim in socialno-demokratskim strankam draginja, kajti sedaj lahko enkrat pod to krinko dajo svoji politični mržnji do kmečkega prebivalstva.

Živina in žito je sedanjemu svetu predrago. Da je obleka tudi draga, o tem noče nihče govoriti. Da so vsa uvožena živila dražja, o tem se molči. Nihče noče govoriti o tem, kako se draži železo, les, premog. Kako je postalo vse delo pri kmetu, obrtniku in trgovcu dražje. Molči se tudi o tem, kako mnogo dražje si plačuje dandanes država in dežela svoje uradnike. Le kmetova živina in kmetovo žito je predrago.

Meje se naj odpro na stečaj za živino in žito, tako zahtevajo kriče kmetovi nasprotniki. Počasi, gospoda! Avstro-Ogrska ima 18 milijonov govedi, 13 milijonov svinj, 17 milijonov ovac in koz. In 14 milijonov ljudi se peča in živi od živinoreje. To vse se naj uniči? Vse kmečko prebivalstvo naj robuje drugim slojem?

Kar pridelava Avstro-Ogrska na žitu, je naravnost velikansko. Leta 1909 je znašala cena naše žetve nič manj nego poldrugo milijardo kron. Poldruga milijarda, to je vrednost, kakoršne nima pokazati v Avstro-Ogrski nobena industrija. In koliko ljudi se živi tudi od te panoge poljedelstva! Zraven pa ne smemo še na nekaj pozabiti. Profesor Hoffmeister na poljedelski šoli na Dunaju piše: „Podlaga poljedelskega obrata je in bo moralo ostati pridelovanje žita.“ Narodno-gospodarski pisatelj Ruhland pa pravi: Neizogibno izgubljen je vsak narod, kateri zanemari pridelovanje žita na lastni zemlji in pride glede preskrbovanja s kruhom v odvisnost drugih narodov.

PODLISTEK.

Naše jeruzalemsko romanje.

(Dalje.)

Tempelski trg.

Kristjanom je v Jeruzalemu božji grob središče in največje svetišče, v starem Jeruzalemu in za današnje Mohamedance je pa Tempelski prostor najmenitnejše svetišče in se arabski tudi imenuje „Haram-es-Serif“, to je odlično svetišče. Tudi nam je častiljiv ta kraj, saj je najtesnejše združen z raznimi dogodki in resnicami naše sv. vere. Tempelski prostor je nema priča, kako natančno so se spoila prerokbe.

Tempelski trg je pravokoten prostor, obdan od vseh strani z zidom, le na severni in zahodni strani ga deloma zapirajo hiše, ki imajo spodaj odprte lope. Severni del trga je nekoliko širji, kakor južni. Iz mesta vodi vanj 7 vrat, med temi so najmenitnejša „zlatista vrata“ na vzhodni strani, ki so pa zazidana, ker je med Turki razširjena pravljica, da bo prišel skozi ta vrata enkrat neki krščanski knez in bo vzel Jeruzalem; da bi se to ne zgodilo, so jih zazidali. Skozi ta vrata je Zveličar imel na Cvetno nedeljo svoj slovesni vohod, pri teh vratih sta Peter in Janez čudodajno ozdravila hromega človeka.

Po priliki v sredini trga stoji prekrasna osmerokotna turška mošeja. Znotraj vidimo v sredini mošeje velikansko skalo, ki ima pod seboj votline. Veščaki mislijo, da je stal tukaj žgavni oltar, na katerem so judovski duhovniki žgali daritve. Nekoliko bolj na zahod je pa stalo sveto in presveto judovskega templja. Po judovskih izročilih je hotel na tem prostoru darovati Abraham svojega sina Izaka. Kralj Salomon je dal grič zravnati in podzidati, da je dobil raven prostor, na katerem je pozidal Gospodu veličasten tempel, katerega je razdejal kralj Nabuhodonozor. Ko so se vrnili Izraelci iz babilonske sužno-

sti, so pod vodstvom Nehemija v veliki stiski pozidali nov tempel, ki pa je daleč zaostajal za Salomonovim. Ta tempel je stal do časa kralja Heroda, ki ga je dal prezidati in sijajno okrasiti, vendar nikdar ni bil cel dogotovljen, kakor bi imel biti po Herodovem načrtu. V tem templu je darovala Marija Jezusa, tukaj je kot 12letni deček sedel med učniki, izpred tega templja je izgnal dvakrat barantače, ki so skrunili sveti kraj, tu je učil, tu je imel ostre nastope z zakrknjenimi Judi. Leta 70. je bil z mestom vred razdejan, kakor je bil Zveličar napovedal. In nikoli več se ni dvignil iz razvalin, tako se do današnjega dne izpolnjuje prerokovanje Danielovo: „In po dvainšestdesetih tednih bo umorjen Kristus... in mesto in svetišče bo razrušilo ljudstvo prihodnjega vojvoda, in njen konec bo razdejanje, in po končani vojski je določeno opustošenje... in v templu bo gnusoba razdejanja in do konca bo trajalo razdejanje“ (Dan. 9. 25. 2). Cesar Hadrijan je potem na mestu templja pozidal Jupitrov tempel. Turkom je ta prostor svet kraj, ker je bil bojda tukaj Mohamed, njihov prerok. Sploh je za Meko Turku ta kraj najsvetejši na celem svetu. Kristjani poprej niso smeli stopiti na ta kraj, sedaj le z dovoljenjem turške oblasti in v spremstvu turškega vojaka. Judje pa še sedaj ne smejo na tempelski trg.

Nekoliko južno od prej omenjene mošeje stoji na tempelskem trgu druga velikanska mošeja, imenovana el-Aksa, to je od Meke najbolj oddaljeno svetišče, kamor je Bog Mohameda neke noči peljal, kakor verujejo Turki. Škoda veličastne stavbe. Bila je nekdanja krščanska cerkev Marijinega darovanja; pozidal jo je cesar Justinijan (5. — 5.). Turki so jo spremenili v svojo mošejo, pozneje jo je potres dvakrat porušil, pa so jo Turki zopet popravili. Človek kar o-supne, ko vstopi, dolga je 80 m in široka 55 m. Nekdanj je bila še prostornejša. Stebri stojijo kakor hrasti v gozdu in jo delijo v 7 ladij. Spredej se vidita dva ozko stoječa stebra, sedaj z železom zamrežena, ki sta na znotranji strani precej oglodana. Turki so

imeli namreč vero, da pride tisti kar topel v nebesa, ki se prerije skozi ta dva stebra. Neki turški bogati debeluh si je tudi hotel na ta način zagotoviti nebesa, pa je običal med stebroma in ni mogel ne naprej, ne nazaj. Niso ga mogli rešiti, ampak je v tem strašnem položaju izdihnil dušo. Od tega časa sta stebra zamrežena. Sploh imajo Turki na te kraje navezane grozne bedaste pravljice, in človek se mora premagovati, da ne prasne od smeha. Gorje, če bi se smejal! Turku je njegovo svetišče resen kraj. Zalibog smo mi kristjani v tem najslabši; pri nas pa nekateri mislijo, da kažejo s tem svojo oliko in korajžo, če v cerkvi zbijajo šale, prodajajo zijala, se pogovarjajo in uganjajo še hujše nesposodobnosti. Nepopisna surovost in neotesanost! Komur ni mar za cerkev, naj ostane doma, a kdor nima dolžnega spoštovanja do najsvetejšega kraja, mora imeti strahovito kosmato dušo.

Južna stran tempelskega trga je skoro vsa podzidana, velikanske, močno zidane prazne dvorane so pod trgom. To so Salomonovi hlevi, kjer je imel svoje mnogoštevilne konje. Spodnji deli zidovja so še iz Salomonovih časov, sicer je bilo vse pozneje v turških časih popravljeno. Ko so osvojili Rimljani Jeruzalem, so se tukaj skrivali Judje pred strašnim rimskim mečem, seveda zastoni. Ob času križarskih vojsk so imeli vitezi tukaj svoje konje.

V severnem kotu tempelskega trga stoji sedaj turška vojašnica. Tukaj je stala nekdanja trdnjava Antonija, kjer je stanoval cesarski namestnik, ko je prišel v Jeruzalem. Odtod je lahko opazoval, kaj Judje začenjajo na Tempelskem prostoru, in če je nastal kak nemir, je hitro poslal vojske, da so se Judom kar brade tresle. V tem poslopiju se je izvršila najkrvivejša sodba na svetu, tu je Poncij Pilat iz strahu pred Judi obsodil Kristusa k smrti.

Tako nas Tempelski prostor privede nehote do Kristusovega trpljenja in njegovega strašnega pota od Pilatovega dvorišča do Kalvarije.

(Dalje prihodnjik.)